

02 - 09 Aralık 2013

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

58

“DÜNYA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ”

Dilek AĞRI:	Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü
Sinem ÇAYNAK:	Amerikalar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü
Feyyaz ŞİMŞEK:	Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü
Barış İLTER:	Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü
Muhittin İZGİ:	
Ali GÜLMEZ:	Think - Tank Kuruluşları
Volkan YARAMIŞ:	
Çağrı SAĞLAM:	

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

BULGARİSTAN:

Bulgaristan Fotovoltaik Birliği (BPVA), parlamentoda tartışma konusu olan, fotovoltaik güneş ve rüzgâr santrallerinin çıktıkları için önerilen %20 oranında vergiyi protesto etmek için, Sofya'da, çok sayıda miting hazırlığı yapmaktadır. BPVA'nın belirlemesine göre, eğer Bulgar Parlamentosu güneş ve rüzgâr santrallerinden üretilen enerji için önerilen %20'lik vergiyi kabul ederse, Bulgaristan'da yaklaşık 4 milyar € değerinde yatırım yapan ve 15.000 kişiye istihdam sağlayan 2.000'den fazla şirket yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

<http://www.solarserver.com/solar-magazine/solar-news/current/2013/kw49/bulgaria-considers-20-solar-pv-wind-tax.html>

İTALYA-RUSYA:

Rusya'nın petrol şirketi Rosneft ile İtalyan Eni, Avrupa rafinerilerine karşılıklı petrol arzı sağlayacak bir anlaşma imzalayacaklarını duyurdular. Bu yeni anlaşmayla, Rusya ve İtalya arasında karşılıklı ticareti geliştirmek ve işbirliğini arttırmak hedeflenmektedir. Yapılacak anlaşma çerçevesinde, Eni Rosneft'in rafinerilerine 400.000 ton petrol tedariki gerçekleştirecekken Rosneft, Eni'nin rafinerilerine 1 milyon ton petrol tedarik edecektir.

<http://oilprice.com/Energy/Energy-General/Rosneft-Eni-Ink-Key-Oil-Supply-Deal.html>

AVRUPA:

İngiltere hükümeti ve Fransız enerji devi EDF arasında Hinkley Point'de iki nükleer santralin yapımına dair yapılan anlaşma, Avrupa Komisyonu tarafından İngiliz Hükümeti teşviklerinin Avrupa rekabet kurallarını ihlal ettiği gerekçesiyle açılacak olan resmi soruşturma nedeniyle tehdit altındadır. Soruşturma, 35 yıl için santralin operatörlerine verilen minimum fiyat garantisinin Avrupa Birliği elektrik piyasasını bozduğu gerekçesiyle başlatılacaktır. Ayrıca Hükümetin anlaşmaya bağlı olarak sağlayacağı 16 milyar £ sübvansiyon da incelenecektir.

<http://www.energymarketprice.com/SitePage.asp?act=NewsDetails&newsId=13421&trydf>
<http://www.theguardian.com/business/2013/dec/02/european-commission-inquiry-hinkley-point-deal>

AVRUPA:

Avrupa Komisyonu çarşamba günü, Bulgaristan'ın elektrik sektörünün modernizasyonunu finanse etmek için birkaç yüz milyon avro değerindeki ücretsiz karbon ödenekleri tahsis etme planını onaylamıştır. Avrupa Komisyonu'nun rekabet şefi Joaquin Almunia, sağlanacak olan finansmanın hem sera gazı emisyonlarının düşürülmesine hem de arz güvenliğini artırılmasına katkı sağlayacağını belirtmiştir.

<http://www.pointcarbon.com/news/reutersnews/1.3207054>

İNGİLTERE:

Yenilenebilir enerji yatırım şirketi olan Low Carbon ve Macquarie Capital, İngiltere'de, 300 MW güneş enerjisi yatırımı için işbirliği içinde bulunacaklardır. Bu iki şirket, yılda 100.000 haneye yetecek kadar güneş projesi portföyü inşa etmeyi planlamaktadır. Bununla beraber Macquarie, geliştirilmiş, yatırıma hazır yenilenebilir enerji projeleri için inşaat finansmanı sağlama niyetindedir.

<http://www.hvnplus.co.uk/news/new-collaboration-to-power-100000-homes/8656239.article?blocktitle=LATEST-NEWS&contentID=2339>

AMERİKALAR & ASYA & PASİFİK ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

JAPONYA:

Japonya'da Abe yönetiminin, Ulusal Orta Dönem Enerji Planı Taslağında nükleer enerji santrallerinin Fukuşima krizine rağmen elektrik arzında önemli olmaya devam etmesi gerektiğine yer vereceği kaydediliyor. Taslağın Bakanlar Kurulu onayı ile yeni yılda resmîyet kazanacağı belirtiliyor. Taslağın ayrıca radyoaktif atıkların nihai bertarafı için seçilecek yöntem konusunda politika değişikliği içereceği kaydediliyor. Taslakta termal santrallerden daha fazla enerji üretiminin dış enerji ticaret dengesini bozacağı ifadesine yer verileceği belirtiliyor. Bölgenin enerjide Orta Doğu ülkelerine yüksek oranda bağımlı olmasının siyasi istikrarsızlığa yol açacağı konusunda endişelerin olduğu kaydediliyor.

<http://www.japantimes.co.jp/news/2013/12/06/national/japan-to-say-nuclear-power-is-important-in-draft-energy-plan/>

HİNDİSTAN:

Enerji talebinin ağırlık noktasının özellikle global enerji kullanımının üçte birinden fazlasının gerçekleştiği Hindistan, Çin ve Orta Doğu gibi gelişmekte olan ekonomilere kaydığı ifade ediliyor. Uluslararası Enerji Ajansı'nın açıklamasına göre, Hindistan'ın 2020 yılı sonrasında global petrol talebi büyümesinde en büyük kaynak haline geleceği kaydediliyor. Hindistan'da enerji talebinin ekonomik gelişme ve nüfus artışı ile birlikte artarak 2035 yılında iki katına çıkacağı kaydediliyor. Ancak talep artarken kişi başına tüketimin hala OECD ortalamasının dörtte biri olacağı kaydediliyor. 2035 yılında Hindistan'ın en büyük kömür ithalatçısı konumuna geleceği, Çin'den sonra ikinci en büyük petrol ithalatçısı ve doğal gaz ithalatında AB, Çin ve Japonya'nın ardından dördüncü sırada olacağı kaydediliyor.

http://articles.economictimes.indiatimes.com/2013-12-04/news/44757431_1_oil-demand-growth-ia-world-energy-outlook

ÇİN:

Çin ve Fransa arasında enerji işbirliğinin arttığı değerlendiriliyor. Fransız Areva Şirketi'nin Çin CNG ile ticari ortaklık kurduğu ve offshore rüzgar türbini üretimi ile Çin ve AB'de rüzgar çiftliklerinin kurulmasının hedeflendiği kaydediliyor. Ayrıca, Areva-Siemens konsorsiyumu Çin'de iki adet 1000 MW'lık basınçlı su reaktörü enstrümantasyonu ve kontrol sistemleri için anlaşma imzalandığı kaydediliyor. Ayrıca, Areva ile Çin Ulusal Nükleer Şirketi CNNC arasında nükleer yakıt montajında kullanılan zirkonyum alaşımı tesisi yapmak üzere niyet mektubu imzalandığı kaydediliyor.

<http://uk.reuters.com/article/2013/12/09/areva-china-idUKL6N0JO0XX20131209>

KANADA:

Kanada Doğal Kaynaklar Bakan Yardımcısı'nın yaptığı açıklamada, birincil piyasaların, Avrupa ve ABD, öngörülebilir gelecekte daha düşük büyüme gerçekleştireceğini ifade ettiği belirtiliyor. Kanada'nın orta ve uzun vadeli büyüme için en önemli konunun –mal, hizmet ve yatırımlar açısından- Kanada'nın doğal kaynak sektörünü çeşitlendirmesi olduğu kaydediliyor. Yurt içi yatırım ortamının küresel pazar fırsatlarını şekillendireceği kaydediliyor. Kanada doğal kaynakları ve teknolojisi için Brezilya, Rusya, Hindistan, Şili, Güney Afrika, Moğolistan ve Kore'de ki fırsatlara vurgu yapılıyor.

<http://www.leaderpost.com/business/Bureaucrats+skeptical+expansion+Europe/9262994/story.html>

RUSYA VE HAZAR BÖLGESİ ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

KAZAKİSTAN-HAZAR DENİZİ:

Kazakistan'ın dev Kaşagan petrol sahasından petrol almayı bekleyen Hazar Petrol Boru Hattı, CPC, şu anda boşta bulunuyor. Pazartesi günü konsorsiyuma ait kaynaklar, gelecek yıl Mayıs veya Haziran ayında boru hattının kapasitesinin yüzde 50 artırılacağını söyledi. Yarım yüzyıl önce keşfedilen dünyanın en büyük ham petrol rezervlerinden birine sahip olan Kazakistan'ın Kaşagan petrol sahası, gaz kaçağı nedeniyle Ekim ayından bu yana çalışmalarını durdurdu. Bir haber kaynağı, beklendiği gibi üretimin Mayıs - Haziran ayında devam edeceğini ve tüm Kaşagan petrolünü almaya hazır olacaklarını söylerken, bir başka kaynak ise, Hazar Boru Hattı Konsorsiyumu'nun (CPC) gelecek yıl, yıllık kapasitesini 32 milyon tondan 48 milyon tona (günde yaklaşık 1 milyon varil) çıkaracağını söyledi. Rusya'dan sonra Orta Asya'nın en büyük ekonomisi ve ikinci büyük petrol üreticisi ve eski Sovyet ülkesi Kazakistan'ın, 2020'den itibaren Kaşagan alanından günlük 1 milyon varil ham petrol üreteceği ve sonunda 1,5 milyon varile ulaşacağı tahmin ediliyor.

<http://www.reuters.com/article/2013/12/02/cpc-kashagan-oil-idUSL5N0JH1UO20131202>

RUSYA:

Rus enerji devi Gazprom'un LNG ihracat tekeli sona erdi. Devlet Başkanı Vladimir Putin'in sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatını diğer Rus üreticilere de sağlayan kanun hükmündeki bir tasarımı Pazartesi günü imzalamasından sonra, Rusya'nın devlete ait enerji devi Gazprom'un tekeli gaz ihracatı hakimiyetinin kırıldığı, hükümetin internet sitesinde yayınlanan bir belgede belirtildi. Gazprom'un boru hatları ile taşınan gazın ihracatındaki tekeli devam ederken, yeni yasa, diğer Rus üreticilerin uluslararası pazardaki talep doğrultusunda LNG ihracatını giderek arttıracak. Rusya içinde kendi operasyonlarını genişleten ve LNG ihracat planlarıyla da öne geçmek isteyen yerli gaz üreticileri, son yıllarda Gazprom'un geleneksel hakimiyeti için büyüyen bir tehdit olmuşlardı. Rusya'da çalışan tek LNG tesisi, doğu kıyılarındaki Sahalin adasında bulunan ve aynı zamanda İngiliz-Hollanda ortaklığındaki dev Shell'in de içinde bulunduğu Gazprom liderliğindeki konsorsiyuma ait bulunuyor.

http://www.rttnews.com/2232147/russian-energy-giant-gazprom-s-monopoly-on-gas-export-ends.aspx?type=gn&utm_source=google&utm_campaign=sitemap

RUSYA:

Rusya'nın petrol üretimi Ekim ayındaki 10.59 milyon varilden kasım ayında 10.61 milyon varile yükseldi. Pazartesi günü Enerji Bakanlığı verileri, Rosneft üretiminin artması ve yabancı şirketler liderliğindeki projeler sayesinde, Rusya Kasım ayında günde 10.610.000 varil petrol üretimi ile yeni bir post-Sovyet rekoru kırarak dünyanın en büyük üreticisi olduğunu gösterdi. Rus şirketleri, yüksek küresel ham petrol fiyatları ve uzak ve zorlu bölgelerdeki ham petrol üretimine karşın, vergi indirimleri de dahil olmak üzere hükümet önlemlerinden yararlanmaları sayesinde, petrol üretimlerini arttırıyor. Rosneft'in öncülüğünde Doğu Sibirya - Pasifik Okyanusu boru hattı ile başlayan petrol üretiminden Çin'e her gün günde 300.000 varilden daha fazla petrol ihracatından ülke de yararlandı. Diğer yandan Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü kasım ayı kombine ham petrol üretimi, Mayıs 2011 tarihinden bu yana en düşük seviyesine geriledi. Moskova'daki Ernst & Young'ın petrol ve doğalgaz merkezi müdürü Denis Borisov, önümüzdeki yıl Doğu Sibirya, Hazar Denizi ve Yamal bölgesinde ve özellikle de Novoportovskoye petrol sahasındaki yeni alanlarda yapılacak üretim sayesinde, Rus petrol üretiminde yüzde 0,5 büyüme tahmin ediyor.

<http://www.reuters.com/article/2013/12/02/russia-oil-idUSL5N0JH0ZK20131202>

RUSYA:

Dünyanın en büyük petrol üreticisi Rusya, Asya ve Avrupa'ya olan ihracat taahhütlerini karşılamak için üretimini artırmayı planlarken, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü OPEC ile kapsamlı bir koordinasyon öngörüyor. Viyana'daki OPEC toplantısının arifesinde konuşan Enerji Bakanı Alexander Novak İran'ın, nükleer programını engellemek isteyen dünya güçleri ile anlaşacağını ve karşılığında uluslararası yaptırımlarda sınırlı bir yumuşama kazandıktan sonra çıktılarda kısıtlamaya gerek gördüğünü, ayrıca politika koordinasyonunu tartışmak istemediklerini ve OPEC'in de özünde bir kartel olduğunu söyledi. Novak, arz ve talep arasındaki dengeye göre öngörülebilir dünya petrol fiyatlarında gelecekte varil başına yaklaşık 100 dolar civarında dalgalanma tahmin ettiklerini de sözlerine ekledi. Novak bu hafta, şeyl patlamasıyla önümüzdeki yıl dünyanın en büyük petrol üreticisi olarak Rusya'yı geçmesi beklenen ABD'yi ziyaret edecek. Uluslararası Enerji Ajansı'nın Ekim ayında belirttiğine göre, hidrolik çatlatma (fracking) gibi yeni sondaj teknolojileri sayesinde ABD üretiminin 2014 yılında günde ortalama 11 milyon varil olacağı tahmin ediliyor.

<http://www.themoscowtimes.com/news/article/russia-shuns-opec-plans-increased-oil-production/490833.html>

RUSYA-UKRAYNA:

Çarşamba günü Rusya'da Gazprom CEO'su Alexei Miller, Ukrayna'nın Rusya'ya gaz tedarikinden dolayı 2 milyar dolarlık borcu olduğunu, bu soruna bir çözüm bulmak için Ukrayna'nın ulusal enerji şirketi Naftogaz ile görüşmelerde bulduklarını ve görüşmelerde sorunu çözmek için yollar aradıklarını, ancak şu an itibariyle hiçbir anlaşmaya ulaşamadığını gazetecilere söyledi. Miller'in görüşlerinden bir gün sonra, Naftogaz ile Gazprom'un gelecek yıl bahara kadar kış yakıt teslimatları için ödemeleri erteleme hususunda anlaşmaya vardıkları açıklaması geldi.

<http://en.ria.ru/business/20131205/185262063/Ukraine-Owes-Russia-2Bln-Over-Gas-No-Deferral-Deals-Yet--Gazprom.html>

ORTA DOĞU & KUZZEY AFRİKA ENERJİ GÖRÜNÜMÜ

SUUDİ ARABİSTAN:

Bu hafta, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ile Cezayir, Angola, Ekvator, İran, Irak, Kuveyt, Libya, Nijerya, Katar, Suudi Arabistan, BAE ve Venezüella Enerji Bakanları, günlük 30 milyon varil ham petrol olan petrol çıkışının değişmemesi üzerine mutabık kaldıklarını açıkladılar. Venezüella'nın Enerji Bakanı Rafael Ramirez grubun 12 üyesi ülke için mevcut hedefin sürdürülmesinin, petrol fiyatlarının istikrarına ilişkin güvence sağlayacağını söyledi. Bazı uzmanlara göre üretimde kesintiler yapılmazsa, ABD'nin şeyl petrolü ve İran'dan olası bir ihracat atağı ve Libya-Irak'ın da normalleşmesiyle birlikte oluşacak olan bu aşırı arz, gelecek yıl petrol fiyatlarını daha düşük seviyelere itebilir.

<http://austriantribune.com/informationen/132918-opec-agrees-keep-group-s-target-crude-output-unchanged>

İRAN:

Geçtiğimiz günlerde İran ile varılan geçici anlaşmayla, İran üzerindeki mevcut yaptırımların hafifletileceği haberi, büyük petrol üreticilerini tedirgin etti. Amerika'nın şeyl petrolünde patlama yapması zaten OPEC üyelerini zor durumda bırakmışken, günlük milyonlarca petrol üretim potansiyeline sahip İran'ın da oyuna dahil olmasıyla, Suudi Arabistan ve diğer OPEC üyelerinin pazardaki etkisini kıracağı beklenmektedir.

http://thecable.foreignpolicy.com/posts/2013/12/03/us_frackers_irans_oil_men_threaten_energy_c_artel

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ:

BAE, ekonomisinin sürdürülebilir bir şekilde büyümesini sağlamak ve petrol kaynaklarına olan bağımlılığını azaltmak için dünyaca ünlü uzmanları istihdam edip, nükleer enerji ve yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanmak istiyor. BAE, mevcut durumda petrol ve gaz ihracatından 103 milyar dolar kazanıyor ama bu sonsuza dek sürmeyecek. Bu yüzden BAE, alternatif enerji kaynaklarını çeşitlendirmeye karar verdi. Zaten BAE, Masdar'da 50 ülkenin uzmanlarından oluşan bir yenilenebilir devlet ofisi kurdu ve bu çalışmalara 15 milyar dolar ayırdı. Ofisin amacı yenilenebilir kaynaklardan en iyi faydalanma yollarını araştırmak.

<http://www.brecorder.com/top-news/1-front-top-news/147651-uae-to-use-solar-nuclear-energy-to-cut-its-dependence-on-oil-resources.html>

IRAK:

Türkiye, Kuzey Irak'taki petrol ve gaz rezervlerine erişebilmek için Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi ile geçici bir anlaşma imzaladı. Diğer taraftan Merkezi Hükümetten gelebilecek herhangi olumsuz bir değerlendirmeyi önlemek için Bağdat'ın kaygılarını giderdi.

http://news.xinhuanet.com/english/indepth/2013-12/05/c_132944587.htm

KUVEYT:

İspanya'nın Isolux Corsan şirketi, Kuveyt'te 300 kilovoltluk 172 km uzunluğundaki iletim hattı projesinin yapımı ve tedarigi için Kuveyt'le anlaştı. Bu şirketin Körfez ülkesiyle ilk 105 milyon dolarlık projesi olacak. Projenin anahtar teslimi ve maksimum 22 ay sürecek şekilde anlaşmaya varıldı.

<http://www.arabianbusiness.com/spanish-firm-wins-105m-power-deal-in-kuwait-529640.html>

LÜBNAN:

Lübnan Enerji ve Su Bakanlığında yapılan duyuruya göre, ülkenin enerji faturasını yıllık 2 milyar dolar azaltacak, sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ithalatı için ihaleye çıkıldı. Proje, LNG-doğalgaz dönüşüm tesisinin yapımını da içeriyor. Lübnan, bu tesisten belirli miktarlarda doğalgaz alacak ve tesis maliyeti için herhangi bir ödeme yapmayacak.

www.albawaba.com/business/lebanon-energy-539118

LİBYA:

Reuters kaynaklarına dayandırılan habere göre, Libya Petrol Bakanı Abdelbari El-Arusi Cumartesi günü yaptığı açıklamada, Libya'nın petrol bölgeleri ve limanlarındaki grevler nedeniyle 7 milyar dolardan fazla kaybının gerçekleştiğini belirtti. Libya'nın petrol gelirlerinde meydana gelen bu düşüş, ülkenin Nijerya ve Cezayir'le olan rekabetini biraz daha arttırmış görünüyor. İki yıl önceki devrimde şimdiki hükümete yardımcı olan gruplar ise ülkenin petrol gelirlerinden daha fazla yararlanmak istiyor.

<http://www.iol.co.za/business/international/libya-strikes-cost-oil-exports-of-7bn-1.1619004#.UqVj1fRdVBg>

THINK– TANK KURULUŞLARI

<http://www.aei.org/article/energy-and-the-environment/the-case-against-renewable-fuel-standard-subsidies/>

American Enterprise Institute for Public Policy Research (AEI) (ABD)

YENİLENEBİLİR YAKIT SÜBVANSİYONLARINA KARŞI GÖRÜŞ

Hükümetin yenilenebilir yakıt üretimini desteklemesi aslında motorin ve benzin yakıt ekonomisi, yiyecek fiyatları, taşıt motorları ve çevresel problemler açısından sorun doğuran bir süreci destekleyen bir mekanizma görevi mi görüyor?

Yenilenebilir yakıt standartları kötü giden bütün bu olaylarda hükümetin etkisi olarak değerlendirilen bir sürece neden oldu. Yıllardır etanol, ülkede yetiştirilmesi ve benzine alternatif olması nedeniyle ithalat bağımlılığını azaltan bir üretim olarak görülmektedir. 2007 yılında Enerji bağımsızlığı ve güvenliği eylem planı ile rafinerilere 2013 yılı için 13,8 milyon galon, 2022 yılı için 36 milyon galon etanolün benzin içerisine katılması zorunluluğu çalışmayan ve gereksiz bir zorlama olarak sürece dâhil edilmiştir.

Aslında etanolün dezavantajlarından bahsetmek gerekirse basit olarak, biyoyakıt endüstrisi aslında ethanol üretebilmek için büyük miktarlarda benzin tüketmek zorundadır ve etanol benzine göre daha az enerji içermektedir. Diğer düşünülmesi gereken ise eksoz gazlarının durumudur. Örneğin E10 (%10 etanol ile %90 benzin karışımı) benzinden daha temiz bir yanma sağlamaktadır fakat etanolün benzine göre %27 daha az enerji içermesi bu avantajı yok etmektedir. Buda aynı mesafeler için tüketicilerin daha fazla etanol karışımı benzin almalarına yol açmaktadır. Etanolün bu özelliğinden dolayı beklenenden az kilometre kat ettirmesi atmosfere daha fazla emisyon yayılımı ile sonuçlanmaktadır.

Diğer bir etanol problemi ise, yakıt tüketimi yakıt verimliliğinin artması ile büyük düşüşler yaşamakta ve bu da biyoyakıt ihtiyacını azaltmaktadır. Michigan Üniversitesinin Eylül ayında yayımladığı çalışmaya göre yeni arabalarda ve kamyonlarda yakıt tüketimi galon başına 24,9 mile çıkmış durumdadır. Bu rakam 2007 yılında açıklanan 20,1 mpg'ye göre yaklaşık 5 mil daha fazladır. Yeni açıklanan hedeflere göre bu rakam 2016 yılında 35,5 mpg, 2025 yılında ise 54,5 mpg'ye ulaşacaktır.

Ayrıca ABD rafinerileri benzindeki sülfür oranını 2004 yılından günümüze değin %90 oranında azaltmıştır. İlerleyen dönemlerden bu oranın daha da azalacağı beklenmektedir. Yıllar boyunca etanol lobisi etanolün Amerika enerji bağımsızlığına hizmet edeceğini iddia etmiştir. Fakat derin sularda petrol üretimi ve şeyl devrimi ile üretimin büyük ölçülerde artması bu konuyu gündemden giderek uzaklaştırmaktadır. ABD petrol üretimi ekim ayında 24 yılın en yüksek değerine ulaşmış ve ithalat bağımlılığı azalma yolunda ilerlemektedir. Bu durumda etanole ödenen büyük meblağların artık gereksiz olduğunu göstermektedir.

<http://csis.org/publication/russia-eu-gas-relationship-partnership-necessity>

RUSYA-AB GAZ İLİŞKİLERİ

Avrupa'nın doğal gaz temininde Rusya'ya olan bağımlılığını azaltıp azaltamayacağı sorunsalı özellikle Kuzey Amerika'daki konvansiyonel olmayan kaynakların çıkarılmasıyla başlayan "kaya gazı devrimi" ile yeniden gündeme gelmektedir. Birçok kesim konvansiyonel olmayan gazlardaki gelişimler ve LNG'ye erişimdeki kolaylıkların sonucu olarak Avrupa'nın Rusya'ya karşı elinin güçleneceğini düşünmektedir. Diğer taraftan kaya gazı devriminin başarısına şüpheyle bakanlar ise küçük miktarda çeşitlendirme imkânı olsa da büyüyen bir Avrupa bağımlılığı tasavvur etmektedirler.

Genel anlamda Avrupa ile Rusya arasındaki tüketim/tedarik ilişkisinin temelden olumsuz ve bertaraf edilmesi gereken bir konu olduğu varsayılmaktadır. Ne var ki, yapılan analizlere göre Avrupa ve Rusya arasındaki -enerji ve diğer alanlar da dâhil olmak üzere- ilişkilerin derin köklere sahip olduğu ve yakın gelecekte kopmayacağı gözükmemektedir.

AB-Rusya gaz ilişkilerinin zirvesi 2000 yılında AB Komisyon Başkanı Romano Prodi'nin AB gaz ithalatını iki katına çıkarma hedefini açıkladığı döneme denk düşmektedir. Ancak petrol fiyatları ve bununla bağlantılı olarak gaz fiyatlarının yükselmesi Rusya tarafında talep güvenliği endişeleri ve AB'de arz güvenliği endişeleri nedeniyle gerilime sebep olmuştur. Bu gerilim ve doğal gaz fiyatlarındaki anlaşmazlıkların bir sonucu olarak 2006 ve ardından 2009 yılında Rusya'nın Ukrayna'ya gaz tedarikini kesmesiyle doruğa ulaşmıştır. Zira Avrupa'nın Rusya'dan ithal ettiği doğal gazın yaklaşık %80'i Ukrayna üzerinden geçen boru hatlarıyla taşınmakta olduğundan ötürü Ukrayna'ya uygulanan kesinti doğrudan Avrupa'da hissedilmiştir. 2009'da yaşanan gerilim, 1994 yılında imzalanan ve Avrupa enerji güvenliğini sağlamak açısından önem arz eden Enerji Şartı Antlaşması'nın Rusya tarafından onaylanmayacağına beyan edilmesiyle daha da alevlenmiştir. Bu tarihten itibaren Avrupa arz konusunda Rusya ise pazar konusunda çeşitlenmeye gidecek sınırlı önlemler almaya başlamıştır.

Rusya bir taraftan Avrupa'nın talebine olan bağımlılığını azaltmak için Çin'in enerji talebine yönelik doğal gaz boru hattı inşası üzerine çaba göstermeye başlamış, diğer taraftan dikey entegrasyon yoluyla Avrupa'daki varlığını güçlendirmeye çalışmıştır. Avrupa ise hem Rusya'nın dikey entegrasyon yaratmayı amaçlayan politikalarına karşı durabilmek adına üretim, iletim, dağıtım ve doğal gaz depolama konularında ayrıştırmayı öngören yasal düzenlemeleri hayat geçirmiş, hem de yenilenebilir enerjiyi teşvik ederek fosil yakıtlara - dolayısıyla Rusya'ya- olan bağımlılığını azaltacak politikalar benimsemiştir.

Hem arz tarafında hem de talep tarafında belli orandaki çeşitlendirme önemli olsa da, Avrupa ve Rusya'nın kısa ve orta vadede karşılıklı bağımlılıkları devam edecektir. Zira Rusya'nın AB gaz ithalatında %34'lük bir payla lider konumda olması sadece Avrupa'nın Rusya'ya olan bağımlılığını değil, aynı zamanda Rusya'nın da Avrupa pazarlarına olan bağımlılığını göstermektedir. Ayrıca, AB-Rusya arasında uzun dönemli sözleşmelerin söz konusu olması bu karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin en az önümüzdeki on yıl daha süreceğini kanıtlamaktadır. Kısaca, Avrupa Rusya için önemli bir ithalatçı olmaya devam ederken, Rusya da Avrupa'nın en önemli tedarikçisi olmaya devam edecektir.

Sonuç olarak, Rusya Avrupa'nın çeşitlendirme, ayrıştırma ve yenilenebilir kaynaklar üzerine geliştirdiği politikaları kabullenecek, Avrupa ise büyük ve bölgesel bir güç olan komşusunun doğal gaz pazarındaki üstünlüğünü tanıyacaktır. Bu tür karşılıklı algılama ve beraberinde izlenecek politikalar ise istikrarlı enerji ilişkilerine sahip olunabilmesini sağlayacaktır.

<http://www.c2es.org/international/negotiations/cop-19/summary>

VARŞOVA'DAKİ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KONFERANSININ SONUÇLARI

Hükümetler, BM İklim Değişikliği konferansı için Varşova'da yeni bir sade kararlar paketini, uluslar arası müzakereler serisine eklediler; fakat tarafların karşılaştıkları zorluklar, onların 2015 Paris'te yeni bir küresel anlaşmaya doğru çalışmadıklarını göstermektedir.

Varşova konferansı – resmi olarak “BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflarının 19. Konferansı” ya da COP19 * bilinir – iki yıl önce Durban'da başlatılan görüşmelerin orta noktasını işaret etti. Planlanandan daha uzun süren tam günlük görüşmelerde, taraflar 2015 anlaşması için kendi “amaçlanan ulusal kararlı katılım” önerileri için zaman çizelgelerini sundular. Buna göre anlaşma o yılın ilk çeyreğinde hazır olacaktır. Bu karar, tarafların önyargılı bir şekilde 2015 anlaşmasından kaçınacaklarını göstermektedir.

Varşova'daki bir diğer önemli konu ise gelişmekte olan ülkelerden artarak gelen iklim finansı ve “kayıp – hasar” ile sonuçlanan iklim değişikliği olaylarına yardımcı olmak için yeni bir mekanizmasının kurulmasıydı. Ülkeler bir yıl öncesinden Varşova'da “kayıp – hasar” konusunu gündeme getirmek için anlaşmışlardı ve Filipinlerde gerçekleşen Haiyan kasırganının konferanstan birkaç gün önce gerçekleşmiş olması konuyu önemli hale getirdi.

Daha önce 2020 yılına kadar 100 milyar \$ tutarında bir fon kuracaklarının taahhüdünü veren gelişmiş ülkeler, iklim finansmanı için belirli bir miktar vermeyi reddettiler. Diğer ülkeler tarafından istenilen “Varşova uluslar arası iklim değişikliği etkileriyle kayıp ve hasar mekanizması” değerli ülkelerin isteği karşısında etkisiz kaldı.

Varşova konferansı en çok sonuç alınan COP oldu. 2009 yılında Kopenhag zirvesinde alınan geniş kapsamlı kararlar, bir yıl sonra Cancun'da tercüme edilip COP kararı haline getirilene liderler arasında siyasi bir uzlaşma haline gelmiştir. Onlardan sonra, Cancun'dan bir yıl sonraki Durban konferansında ise taraflar 2020 yılına kadar Kyoto Protokolünü canlı tutma kararı aldılar. COP18 Doha'da ise Kyoto Protokolünün ömrünün uzatılması kararı resmî bir hal aldı. Kıyasla, Varşova'daki ilerleme sadece usulen oldu.

Önümüzdeki yıl için beklentiler çok arttı. BM Genel Sekreteri Ban-Ki Moon liderleri Eylül ayında, Aralıkta Lima'da düzenlenecek COP için siyasi bir hareketlenme kazanmak için liderler zirvesi toplantısına davet etti.

Durban Platformu

(Ah Hoc Working Group on The Durban Platform for Enhanced Action):

Durban'da, taraflar 2020 yılı sonrasını kapsayacak bir anlaşmanın, “protokol, diğer yasal şekilde veya yasal gücü olduğu BM tarafından onaylanmış, tüm taraflar için uygulanılabilecek” şekilde, 2015 yılına kadar hazırlanacağı kararını almışlardı. Bu formül, BMİDÇS'nin evriminde bir dönüm noktası olmaktadır. Buna göre Kyoto Protokolüne yansıtılan gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ayırımından kaçınılmaktadır.

Varşova'da devam eden görüşmelerde, ülkelerin uygulamasını takip edecek ve onların uluslar arası kurallara göre ulusal indirim taahhütlerinde bulunmalarını sağlayacak melez bir yaklaşımın benimsenmesi fikri ortaya çıktı. Bu yönde bir adım olarak; taraflar, Paris yolunda kendi hedefledikleri taahhütlerini sunacaklar ve bu da ülkelerin yeterliliği ve adillğine göre değerlendirilme fırsatlarını sunacaktır. Önceden Paris yolunu tanımlamak için, tarafların Varşova'daki görünen hedefi usulün tartışılmasıydı; fakat tartışmanın maddi etkileri daha ağır oldu.

Kayıp ve Hasar

Küçük ada devletleri ve diğer savunmasız gelişmekte olan ülkeler yıllardır, "kayıp ve hasar" ile sonuçlanan, su seviyesinin yükselmesi gibi aşırı doğa olaylarına dikkat çekmekte ve gelişmiş ülkelerdeki azaltma ve adaptasyon çalışmalarının artırılmasını istemektedirler. Taraflar, COP18'de anlaşarak, Varşova'da kayıp – hasar konusunda yasal düzenlemelerin yapılması kararı almışlardı ve Haiyan Tayfunu bu konuyu ön plana çekti.

Küçük Ada Devletleri İttifakı'nın (Alliance of Small Island States) bazı üyeleri telafi mekanizmasında bastırmak için Varşova'ya geldiler; ancak ABD ve diğer gelişmiş ülkeler, bu konunun toplantının hemen başında gündeme alınmasına karşı çıktılar. Taraflar, bilgi ve en iyi uygulamaları paylaşmak, kayıp ve hasara karşı stratejiler kurmak ve savunmasız ülkelere teknik destek sağlamak için "Varşova iklim değişikliği kaynaklı kayıp ve hasara karşı uluslararası mekanizma" kurulması kararı aldılar.

ABD, savunmasız ülkelere karşı güçlü sempatisini ifade ederken, yeni mekanizmanın kurulmasını engellemek için mücadele etti. ABD, bu mekanizmanın "Cancun Adaptasyon Çerçevesi" altında kurulmasını, ada ülkelerinin istediği gibi kurulmamasını istedi. ABD'nin isteği kabul edildi; ancak taraflar mekanizmanın 2016'daki COP 22'de tekrar gözden geçirilmesi kararını aldılar.

Finans:

Kopenhag ve Cancun anlaşmalarının bir parçası olarak, gelişmiş ülkeler 2010'dan 2020'ye kadar her yıl, ilk iki yıl 30 milyar \$, diğer seneler ise azalarak toplamda 100 milyar \$'lık bir fon kurma sözü vermişlerdi. Gelişmekte olan ülkeler ise, finans konusundaki ilerlemelerin azalmasından endişe duyarak, Varşova'da 2017 yılına kadar 70 milyar \$ verilmesini istediler; ancak gelişmiş ülkeler bu isteği reddetti.

Gelişmiş ülkeler, başlangıç olarak iklim finansı stratejilerini ve zamanlamasının ayarlanması konusunda anlaşıldılar. Konuya üst düzey dikkat çekmek için, 2014 – 2020 yılları arasında devam edecek finans görüşmeleri için bakanlar arası diyalog başlatacaklarını bildirdiler.

Ölçme, Raporlama ve Doğrulama (Measurement, Reporting and Verification – MRV):

Cancun anlaşmalarının temel bileşenlerinden bir tanesi de tarafların uygulama çabalarının şeffaflığının artırılması için raporlama mekanizmasının güçlendirilmesidir. Bu durum, gelişmekte olan ülkeler için, raporlama konusunda uluslararası değerlendirme ve inceleme süreçleri ile uluslararası danışmanlık ve analizi içermektedir.

Varşova'da, taraflar anlaşma ve teknik uzman takımlarının süreci üzerinde anlaşmak için son noktaya kadar geldiler. Teknik uzman takımları gelişmiş ülkelerdeki uzmanların çoğunluğunu oluşturacak ve her biri, bir gelişmekte olan ülkenin uzman takımını oluşturacaklardır.

Çerçeve Sözleşme için Çeşitli Yaklaşımlar / Yeni Piyasa Mekanizması

Doha'da, BMİDÇS altında yeni bir piyasa mekanizmasının kurulması yolunda çabalar başlamıştı ve bu mekanizmaya yönelik bazı yaklaşımlar piyasa temelli olmayan yaklaşımları da içermekteydi. Bazı yaklaşımlar piyasa temelli olmanın aksine ideolojik temelliydi. Bir grup, piyasanın ve piyasaya katılmanın kolaylaştırılacağı bir yaklaşımı ön plana çıkardılar ve Varşova'da biraz da olsa ilerleme kaydettiler. Açıkça, ADP piyasaya bağlı olmasa da, Paris anlaşmasında bu yaklaşımın benimsenmesinin yolunu açtılar.

Buna rağmen, Varşova'da SBI (Subsidiary Body of Implementation) konusunda Varşova'da bir karar alınmadı ve bu konu önümüzdeki seneye bırakıldı.

REDD+ (Reducing Emissions from deforestation and fores degradation):

Ormansızlaşma ve diğer emisyon çeken orman uygulamalarına ilişkin, taraflar REDD+ sürecinde ilerleme kaydettiler. REDD+sürecinin ilerletilmesi ve bu yolla emisyon tutulmasına ilişkin olarak gelişmiş ülkeler tarafından, ormansızlaşmaya karşı olarak "referans seviyeleri" belirlenmesi amacıyla, yaygın ormanlara sahip olan ülkeler için fon kurulması kararı alındı. Norveç, Birleşik Krallık ve ABD, bu fona toplam 280 milyon \$ kaynak ayıracakları sözünü verdiler.